

Zinātnes Vēstnesis

LATVIJAS ZINĀTNIĒKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

№ 12 (40) 1992. gada oktobris

Cena 1 rublis

Zinātnieku savienībā

Kārtējā Zinātnieku savienības padomes sanāksmē, kuru vadīja Juris Kalniņš, tika apspriests jautājums par krīzi valstī un zinātnes izdzīvošanas iespējām. Politisko un ekonomisko situāciju raksturoja parlamentārieši Jānis Freimanis un Jānis Vaivads.

Deputāti atzina, ka Augstāko Padomi ne jau bez pamata kritizē par pasivitāti un mērķtiecības trūkumu. Lēmēji ir paguruši politiskajās cīņās, vairs nespēj rast jaunas idejas. (Sevis atjaunošanai un ideju bagāžas palielināšanai pietrūkst laika.) Augstākās Padomes vietā iespējami ātrāk jāievēl Saeima.

Arī valdības darbā daudz nepilnību. Tā spiesta vairāk domāt par tautas tīri bioloģisko izdzīvošanu, bet perspektīvie risinājumi tikmēr jāatstāj novārtā. Pārlietu ilgi iekavēts privatizācijas process. Pieļauta salaupītā un sazagtā kapitāla izveidošanās. Ražotājiem uzlikti pārāk lieli nodokļi, bet tirgotājiem — pārāk mazi. Tas nesekmē ekonomikas attīstību.

Rūpnīcu kontos daudz uzkrājies nevērtīgo NVS rubļu. Daudziem uzņēmumiem draud ban-

krots. Sevi neattaisno koncepcija par vispārējo orientēšanās uz austrumu tirgu. Ir jāpārorientējas. Jāsāk ražot preces, ko pieprasā izdzīvotāji. Piemēram, sadzīves priekšmetus.

Ir nepieciešami ārzemju kredīti. Taču rietumvalstis tos nepiešķirs, ja pie mums tiks pieļauts haoss: valdības nomaīņa, naudas emisija, nespēja garantēt ārzemju investīciju drošību.

Dažādu preftautisko elementu un sīkpartiju bļautīšanās par valdības nomaīņu ir provokatoriska. Jebkura politiska spēka gribu (labo vai sliktu) ir tiesīgs izvērtēt (pieņemt vai nepieņemt) tikai parlaments.

Krīze ekonomikā negatīvi ietekmē zinātni. Asignējumi zinātnē strauji sarūk. (Darbojas pārpalikuma princips.) Zinātnisko pētījumu apjoms jāsamazina. Pašiem zinātniekiem (un nevis valsts ierēdņiem) ir jāizšķiras, kas jā saglabā un kam jāļauj «nomirt dabīgā nāvē». Dānijas ekspertu priekšlikumi faktiski atspoguļo iepriekšējo (nevis tagadējo) situāciju, tādēļ tiem jāpieiet kritiski.

Gan zinātnē, gan augstskolās ir jāatsakās no vadīšanas administratīvajām metodēm. Vadībai jāatsakās no pārvaldes funkcijām un jāpārņem apkalpošanas pienākumi.

V. HELMS

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Latvijas Universitātei piešķirtas tiesības izveidot padomi ar habilitācijas un promocijas tiesībām ekonomikas nozarē šādās apakšnozarēs:

- tautsaimniecības ekonomikā,
- uzņēmējdarbības ekonomikā,
- statistikā un ekonomiskā informātikā.

Padomes sastāvs:

1. Ivans Akuličs, Dr. h. ekon. LU kat. v. uzņēmējdarbības ekon.
2. Rasma Garleja, Dr. h. ped., LU prof., uzņēmējdarbības ekon.
3. Grigorijs Oļevskis, Dr. h. ekon. LU prof., tautsaimn. ekon.
4. Jānis Porietis, Dr. h. ekon., LU prof., tautsaimn. ekon.
5. Valerijs Praude, Dr. h. ekon., LU prof., tautsaimn. ekon. un stať. un ekon. inf.
6. Edvīns Vanags, Dr. h. ekon. LV prof., stať. un ekon. inf.
7. Elmārs Zelgalvis, Dr. h. ekon., LU prof., uzņēmējdarbības ekon.
8. Pēteris Zvidriņš, Dr. h. ekon. LU kat. vad., stať. un ekon. inf.
9. Gundars Ķeniņš-Kings, Dr. h. ekon. Baltijas Akadēmiskā Centra (IREX) direktors, uzņēmējdarbības ekon.

* * *

Rīgas Tehniskajai universitātei piešķirtas tiesības izveidot padomi ar habilitācijas un promocijas tiesībām ekonomikas nozarē uzņēmējdarbības ekonomikas apakšnozarē.

Padomes sastāvs:

1. Gundars Ķeniņš-Kings, Dr. h. ekon., Baltijas Akadēmiskā Centra (IREX) direktors, profesors (ASV).
2. Andrejs Līdumnieks, Dr. h. ekon., Latvijas Lauksaimniecības universitāte, profesors.
3. Anatolijs Magidenko, Dr. h. ekon., RTU, profesors.
4. Remigijs Počs, Dr. h. ekon., RTU, profesors.
5. Jānis Porietis, Dr. h. ekon., Latvijas Universitāte, profesors.
6. Nikolajs Sprancmanis, Dr. h. ekon., RTU, profesors.

IZMAIŅAS VADĪBĀ

Latvijas zinātnes padomē mainījies vadības sastāvs. Par padomes priekšsēdētāju ievēlēts Ivars Knēts, par padomes priekšsēdētāja vietnieku — Indulis Ronis.

Izveidota Latvijas zinātnes padomes operatīvo jautājumu grupa. Tās sastāvā ir J. Stradiņš, T. Millers, J. Ekmanis, I. Lazovskis un R. Kondratovičs.

Paziņojums

Š. g. 2. novembrī, pl. 14.30, RTU Mašīnbūves un mašīnzinību habilitācijas padomes atklātajā sēdē, Kaļķu ielā 1, 219. aud. RTU profesors, Dr. sc. ing. Genādijs Sagalovičs aizstāvēs disertāciju «Deļaju izgatavošanas tehnoloģijas vadība un drošuma palielināšana, izmantojot virsmas struktūras defektu ekzoelektronu emisijas pētījumus» habilitētā inženierzinātnu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: f. z. d., prof. V. Kortovs (Jekaterinburga, Krievijas Federācija), fiz. mat. z. d., prof. V. Agējevs (Sanktpēterburga, Krievijas Federācija), Dr. hab. sc. ing., prof. G. Straufmanis (RTU).

Ar disertāciju var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā, Kaļķu ielā 1a.

I. KNĒTS,
zinātnu prorektors

Latvijas

Zinātņu akadēmija

izsludina konkursu uz
zinātniski tehnisko izstrādņu biroja

«KOKSNE»

vakanto direktora vietu.

Pieteikumus līdz š. g. 22. oktobrim iesniegt personīgi Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. stāvā, 204. istabā. Tālr. 225764.

LZA

plānotie pasākumi

1992. gada oktobrī—novembrī

22. oktobrī, 14.00

LZA SĒDE «Par kandidatūrām Latvijas Zinātņu akadēmijas jauno locekļu vēlēšanām 1992. gada 24. novembrī».

Ekspertu komisijas priekšsēdētāja akadēmiķa J. Stradiņa ziņojums.

5. novembrī, 15.00

LZA SĒDE «Latvijas mežu izmantošanas perspektīvas», kuru gatavo ķīmijas un bioloģijas nodaļa akadēmiķa M. Līdaka vadībā.

24. novembrī, 15.00

LZA PILNSAPULCE — Latvijas Zinātņu akadēmijas jaunu locekļu vēlēšanas.

ATTURĒTIES NO INDES

«Zinātnes Vēstnesī» (nr. 10) publicētais raksts «Kā kļūt par ilgdzīvotāju?» mani pamudināja izteikt savu viedokli par mūža pagarināšanu. Uzskatu, ka šajā ziņā esmu guvis labu personisko pieredzi.

Man ir 85 gadi. Joprojām strādāju par darba algu grāmatvedi. Esmu saglabājis labu veselību un darba spējas. Allažu saimniecībai, kur strādāju jau 33 gadus, nav vajadzējis man apmaksāt ne par vienu noslimoto dienu.

Pie dakteriem nemēdzu «ciemoties». Atgadījušos iekaisumu izdakterēju pats bez jebkādiem medikamentiem.

Lai ilgi dzīvotu, pats galvenais, manuprāt, ir atturēties no organisma saindēšanas. Es, piemēram, nelietoju alkoholu un citas «zāles», neēdu pārsālītus ēdienus, nedzeru pupiņu kafiju.

Jāatzīst, ka agrā bērnībā man veselība bija vārga. Dakteris man bija konstatējis mazasinību, rahītu un daudzas citas saslimstības. Mammai vajadzēja mani peldināt vannā dažādos šķīdumos, pielietot visādus citus paņēmienus.

Pa savam sadakterēt mani centās arī tēvs. Viņš mēdza brūvēt jāņogu vīnu un man deva «nogaršot» pa vienai glāzītei. Par laimi manās rokās vienreiz nokļuva brošūra «Atturības kurss». Tajā bija uzskatāmi attēlots organisms

pirms un pēc saslimstības ar alkoholismu. Uz mani tas atstāja paliekošu iespaidu. No tēva piedāvātajām «glāzītēm» sāku kategoriski atteikties. Arī viņam ieteicu alkoholu nelietot un tā brūvēšanu pārtraukt.

Esmu pārliecināts, ka ikvienai paaudzei ir laikus jāatver acis, jāiemāca saskatīt alkohola un citu narkotikas līdzekļu bīstamība.

Ikvienam ir jānonāk pie atziņas: ja gribi būt vesels un ilgi dzīvot, tad neindē savu organismu.

KĀRLIS JANKAVS,
«Zinātnes Vēstneša» lasītājs no Allažiem

